

FAKTA: SIFFROR SAKNAS

■ **Jordbruksverket** har bara statistik över avdrag och sanktioner för merparten av fem stöd för 2015: gårds-, förgrönings-, kompensations- och nötkreatursstöd samt stöd till unga jordbrukare. 2 285 lantbrukare får avdrag på sammanlagt 2,9 miljoner kronor och sanktioner på knappt 11 miljoner. Omkring hälften av pengarna rör nötkreatursstödet.

■ **För 2016** finns det siffror för gårds- och förgröningsstöd, stöd till unga och delar av kompensationsstödet. 1 855 lantbrukare får avdrag på knappt en miljon kronor. Sanktionerna efter dessa kontroller uppgår till drygt 3,3 miljoner kronor.

FAKTA: EU KRÄVER KONTROLL

■ **Sverige** har krav på sig från EU att göra en viss andel kontroller av stödutbetalningarna varje år. Minst 5,5 procent av gårdsstödsbetalningarna och 3–10 procent av andra stöd kontrolleras av länsstyrelserna.

Avvikelse efter en kontroll innebär avdrag på stödet och kanske sanktion. Men hur mycket pengar det rör sig om totalt är det inget som vet.

Sanktioner på hög Länsstyrelsernas handläggning släpar efter

Ett berg med återbetalningar av jordbrukarstöd byggs upp på länsstyrelserna. Risken ökar för att systemet inte är rättssäkert när det dröjer flera år mellan kontroll och beslut.

Text & foto: **HELENA WENNSTRÖM**

Avdrag, sanktioner och krav på återbetalning kan komma som en obehaglig överraskning långt efter det att en lantbrukare har haft besök av länsstyrelsens kontrollant. Ingen som fått kontroll sedan 2015 har ännu fått formellt beslut.

Det kan bli problem med bevisningen för den som vill överklaga.

– Dröjer det flera år mellan kontroll och beslut blir det rättsosäkert för lantbrukarna och våra kunder. Tidsaspekten gör att de blir bakbundna, de kan inte visa hur det såg ut flera år tillbaka i tiden, säger Katarina Wiklund, vd för Hushållningssällskapet Östergötland.

FRÅGAN OM RÄTTSSÄKERHETEN är berättigad, tycker även Magnus Ekelund, enhetschef för jordbrukarstöden vid länsstyrelsen i Örebro.

– Det finns definitivt skäl att ställa frågan. Ju längre tid det går desto mer ökar risken för att vi ska göra misstag. Än så länge litar jag på

systemen och att vi fattar korrekta beslut, säger Magnus Ekelund.

En del stöd är färdigbeslutade och det finns delvis statistik över avdrag och sanktioner för 2015 och 2016. Men handläggningen av återkrav och exempelvis miljöstöd har inte påbörjats än.

HUR STORA BELOPP det handlar om sedan 2015 är det ingen som vet. Gröna Affärer har förgäves försökt få fram siffror från både länsstyrelserna och Jordbruksverket.

Den långa eftersläpningen innebär problem för alla.

– Det byggs upp återkravsberg både hos oss och hos lantbrukarna. Det är svårt, det dröjer till 2019 innan vi kan se vad vi har att göra. Vi har inte den totala bilden, säger landsbygdsdirektör Johan Wendell på länsstyrelsen i Kalmar.

Hans bedömning är att det oftast inte rör sig om så stora summor per person.

– Vi har inte så många exempel över 10 000 kronor, men vi får inte strunta i det, säger Johan Wendell.

Ungefär 5 procent av alla stödansökningar kontrolleras. Kontrollanterna hittar ofta små avvikelser: areal som inte stämmer med ansökan eller aktivitetskrav som inte anses vara

uppfyllda. De som har större fel – exempelvis mer än tre procent av arealen – drabbas dessutom av sanktioner.

Men det administrativa system som länsstyrelserna använder för att handlägga och fatta beslut är inte färdigt än – och väntas inte bli det i år heller. Länsstyrelserna måste göra mycket tidsödande arbete för hand. Högarna växer och personal som utfört kontroller har dessutom hunnit sluta.

– Systemet är undermåligt. Vi får inte ut det underlag och de rapporter som vi behöver. Problemet är tekniskt, det finns inte it-personal, säger Marie Jeppsson, ställföreträdande landsbygdsdirektör i Skåne.

TILL SKILLNAD FRÅN tidigare har Jordbruksverket under den här programperioden gjort stora förskottsutbetalningar. Stora delar av stöden har betalats ut, men de formella besluten är inte utskickade.

Först i de brev med beslut om slutbetalningar som skickas i vår finns belopp på eventuella avdrag och sanktioner. De framgår inte i den kontrollrapport som lantbrukarna får när länsstyrelsens representanter har varit ute och kollat i fält. Fast det är efter den kontrollrapporten som stödmottagaren förväntas reagera.

– Lantbrukaren behöver vara aktiv vid kontrollen. Få klagar på kontrollrapporten, men det är där man får göra sig hörd. Det är svårt att få rätt som lantbrukare, säger Johan Wendell. ■

”
Dröjer det flera år mellan kontroll och beslut blir det rättsosäkert.